

A Hejő-mente Natura 2000 programról

A Natura 2000 területek az európai jelentőségű ritka és kipusztulással veszélyeztetett fajok illetve élőhelyeik alkotta természeti területek hálózata. Kijelölésük célja a fajok és élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, illetve helyreállítása az adottságokhoz igazodó gazdálkodási formák támogatásával. A 463 hektárra kiterjedő Hejő-mente Natura 2000 terület is ennek a hálózatnak a része 2004 óta. Ez a kijelölés Hejőbába, Nemesbikk, valamint kisebb részben Hejőkürt településeket érinti.

A Hejő-mente területe régen elsősorban az állattartás számára, kisebb részben a szántóföldi természet számára hasznosult. A Hejő-patak a helyiek visszaemlékezése szerint korábban tiszta, bő vizű volt. A patak vízhozama az utóbbi időszakban a tapasztalatok szerint jelentősen csökkent és a medre feliszaposodott. A Hejő-mente legfőbb természeti értékét annak mozaikossága adja. A terület jelenlegi értékes élőhelyei többek között a mocsárrétek; a morotvák, a holtágak, nádasok, a beékelődött szántódarabok, égeresek, valamint a gyepek. A védett állatfajok közül a tompa folyamkagyló és a lápi póc (halfajta), valamint a nagy tűzlepke emelkedik ki. A természeti értékekre a legfőbb veszélyt a nagy területre kiterjedő égetés, a szerves szennyezés, a vízborítás nehézkes fenntartása, a legelők felhagyása, valamint az akác és az özöngyomok terjedése jelenti.

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (KvVM) húsz Natura 2000 mintaterület fenntartási tervének kidolgozásával bízta meg a Szent István Egyetemet és együttműködő partnereit a „Natura 2000 területek fenntartási tervének elkészítése és ehhez kapcsolódó szolgáltatások elvégzése” projekt keretében. A tervezési munka 2008 októberében indult a KvVM által előzetesen kiválasztott mintaterületeken, és 2009. novemberében zárul le. A projekt keretében a szakértő tervezők a KvVM és a Nemzeti Park Igazgatóságok témafelelőseinek részvételével, a helyi érintettekkel előzetesen konzultálva készítették el a Hejő-mente Natura 2000 terület fenntartási tervének egyeztetési változatát. A fenntartási terv a terület kezelési javaslatait és az ezek megvalósítására vonatkozó módszereket tartalmazza. A fenntartási terv hangsúlyos pontja a kapcsolódó agrártámogatás javasolt rendszerének kidolgozása is. A fenntartási terv jelenlegi formájában javaslat, egyeztetése még csak egy tervezési fázist jelent. A végleges tervnek 2013-ra kell olyan formában lennie, amelyre már egy pénzügyi háttérrel is rendelkező program építhető fel.

2009. szeptember 2-án, a hejőbábai Művelődési Központban tartottuk a Hejő-mente Natura 2000 egyeztető fórumát. Az egyeztető fórum célja volt, hogy a Natura 2000 program által érintett helyi és térségi szereplők a tervezőkkel való személyes találkozás során megvitathassák a tervet, és szabadon megfogalmazhassák észrevételeiket, véleményüket. Az egyeztetésen született ajánlásokat, változtatási javaslatokat a fenntartási tervbe átvesszük.

A fórumon az érintett települési önkormányzatok képviselőin, a falugazdászokon, a Bükki Nemzeti Park, valamint az Északerdő Dél-bükki Igazgatóságának munkatársain kívül elsősorban helyi gazdálkodók jelentek meg. A gazdák részéről a legtöbb kérdés és javaslat a legeltetési előírásokhoz, valamint a gyalogakác terjedésének megakadályozásához kötődött. Szóba került a Kerengő-csatorna karbantartásának kérdése, a falopások problémája, valamint az égetés természetkárosító hatása is. A gazdálkodás a területen kívánatos és a természetvédelemmel összeegyeztethető. Cél lehetne a gyepgazdálkodásban előrelépni, hiszen az természetvédelmi szempontból is előnyös lenne. Az elhangzottakat részletesen tartalmazza az elkészült jegyzőkönyv, amely a Hejőbábai Önkormányzatnál, valamint a <http://www.naturaterv> honlapon érhető és olvasható el.

Ezúton fejezzük ki köszönetünket Hejőbába Polgármesteri Hivatalának, hogy helyet és vendéglátást biztosított a fórum megrendezéséhez, illetve azoknak az aktív helyi gazdálkodóknak, akik javaslataikkal és észrevételeikkel hozzájárultak a fenntartási terv tökéletesítéséhez!

Szeretnénk, ha Ön is hozzászólna a tervezés folyamatához! A fenntartási terv aktuális változata elérhető a Hejőbábai Önkormányzatnál, valamint a <http://www.naturaterv.hu> honlapon. A fenntartási tervet a fenti honlapon on-line módon, közvetlenül véleményezheti, vagy véleményét eljuttathatja hozzánk írásban az alábbi címre: Szent István Egyetem, Környezet-és Tájgazdálkodási Intézet, 2103 Gödöllő, Páter K. u. 1.

Bodorkós Barbara
kutatási munkatárs

Szent István Egyetem, Környezet-és Tájgazdálkodási Intézet